

فصل ۱

کلیات

اهداف و ساختار کتاب

کتاب پرورش مهارت‌های کلامی یکی از شش درس کارگاهی تخصصی این رشته، با ۸ واحد نظری و عملی تهیه شده است. هدف اصلی این کتاب آشنا کردن هنرجویان با روش‌های پرورش مهارت‌های کلامی کودک و ارائه فعالیت‌هایی در این راستا است. بر همین اساس مطالب این کتاب، ضمن ارائه فعالیت‌های مختلف و بیان یافته‌های علمی و تحقیقی و ضرورت‌ها، کمک می‌کند تا علاوه بر شناخت اهمیت و ضرورت کلام و راه‌های آموزش آن در زندگی کودک، با ارائه فعالیت‌های گام‌به‌گام این مهم تحقق پیدا کند.

محتوای اصلی این درس، شامل پنج پودمان است که به‌طور خلاصه در زیر به آنها اشاره می‌شود:

پودمان اول: هدف، آشنا کردن هنرجویان با کلیات زبان‌آموزی و نظریه‌های مربوط به آن است.

پودمان دوم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با مفهوم شنیدن و راه‌های عملی برای آموزش گوش دادن فعال است.

پودمان سوم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با ارزش صحبت کردن با کودک و ارائه راه‌هایی برای آموزش به آنها و نیز بزرگسالان برای صحبت کردن با کودک و تقویت مهارت‌های بیانی او است.

پودمان چهارم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با انواع خواندنی‌های کودکان، انتخاب و استفاده درست از مواد خواندنی برای آموزش مهارت‌های کلامی کودکان است.

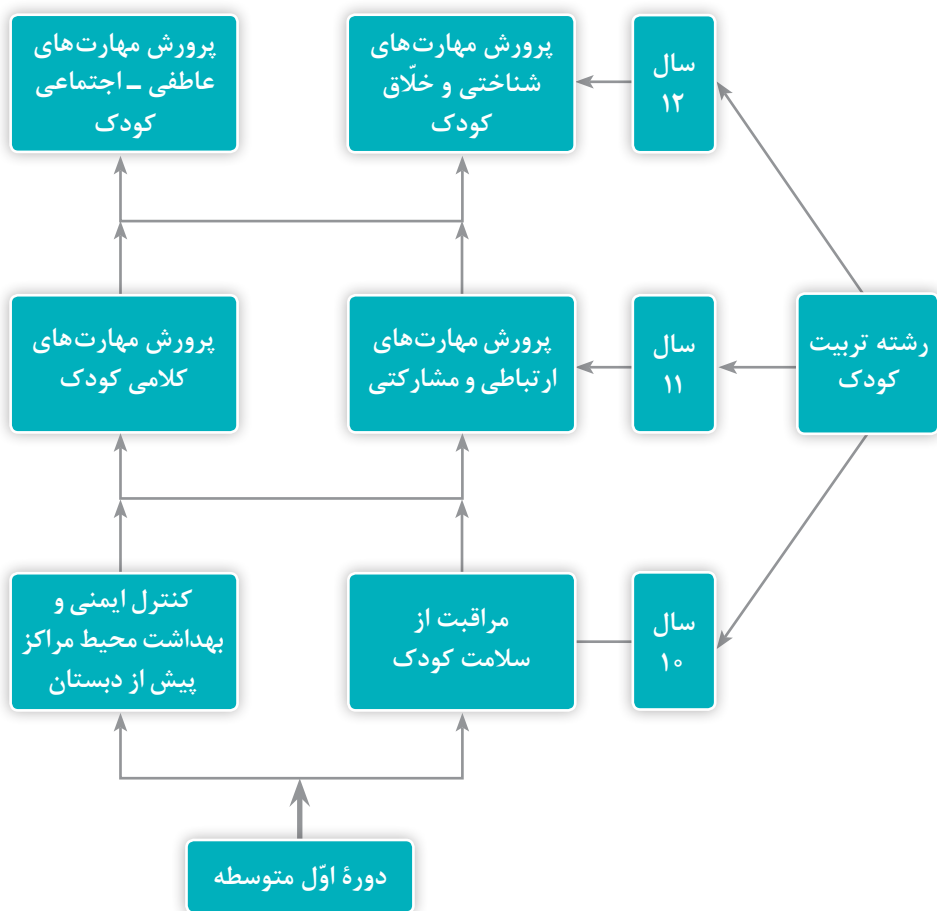
پودمان پنجم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با ارزش نوشتارهای کودکانه (خط خطی، نقاشی‌های ترسیمی و غیره) و ارائه راهکارهایی برای آمادگی نوشتن در کودک است.

برای ارتقای کیفیت تدریس و کسب مهارت حرفه‌ای لازم است میزان خودآموزی، خودفهمی و خودانگیزی هنرآموزان افزایش یابد و این برعهده هنرآموزان عزیز است که زمینه را فراهم سازند.

توجه: برای اجرای برخی از فعالیت‌ها لازم است با مراکز پیش از دبستان هماهنگی‌های لازم انجام شود. پیشنهاد می‌شود حداقل ماهی یک جلسه بین ۴ تا ۶ ساعت، هنرجویان در مراکز پیش از دبستان حضور یابند و فعالیت‌های مورد نظر را انجام دهند. لازم به یادآوری است، چون هر دو درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک و پرورش مهارت‌های ارتباطی و مشارکتی به‌صورت موازی در پایه یازدهم اجرا می‌شود، لازم است با هماهنگی هنرآموزان درس‌ها، فعالیت‌های هر دو درس هم‌زمان در مرکز پیش از دبستان انجام شود.

هدایت تحصیلی - حرفه‌ای

هدایت از طریق در اختیار قرار دادن اطلاعات شغلی و حرفه‌ای که در برنامه درسی رشته بخشی از آن وجود دارد و بخش‌های دیگر شامل مسیر توسعه حرفه‌ای از طریق بازدید و کارآموزی محقق می‌شود. مسیر هدایت تحصیلی دروس تخصصی رشته از پایه دهم تا دوازدهم در نمودار زیر نمایش داده شده است:

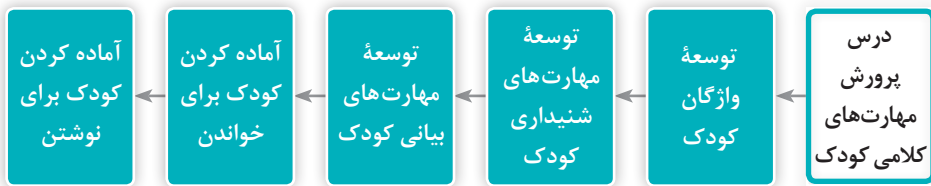

فصل ۲

معرفی واحدهای یادگیری

سازماندهی محتوا

درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک در سال یازدهم از ترکیب پنج تکلیف کاری یا پنج واحد یادگیری تشکیل شده است که هر واحد یادگیری نماینده جزئی از شغل در حوزه پرورش مهارت‌های کلامی است. سازماندهی درس به نحوی است که تکالیف کاری در یک مسیر افقی از ساده به پیچیده در طول سال تحصیلی به صورت مرحله‌ای ارائه می‌شود. شایستگی‌ها نیز به صورت تدریجی کسب و ارزیابی می‌شود و نهایتاً در پایان درس شایستگی کلان پرورش مهارت‌های کلامی کودک محقق می‌شود.

شایستگی‌های مورد انتظار

الف) شایستگی‌های فنی

۱ توسعه واژگان کودک

۱-۱ توسعه شناخت زبان

۱-۲ درهم تنیدگی زبان

۱-۳ به کارگیری سبک‌های یادگیری

۱-۴ توسعه شناخت دوزبانگی

۲ توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

۲-۱ توسعه شناخت مراحل شنیدن

۲-۲ پرورش گوش کردن فعال

۲-۳ پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک

۳ توسعه مهارت‌های بیانی کودک

۳-۱ توسعه شناخت مراحل سخن‌گویی

۳-۲ آماده کردن کودک برای سخن‌گویی

۳-۳ کاربرد توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک

۴ آماده کردن کودک برای خواندن

۴-۱ توسعه شناخت مراحل خواندن

۴-۲ پرورش کتاب‌خوانی

۴-۳- کاربرد فعالیت روزانه در توسعه توانایی خواندن
۴-۴- پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات

۵ آماده کردن کودک برای نوشتن

- ۵-۱- توسعه شناخت نوشتن
- ۵-۲- سازمان‌دهی فضا برای نوشتن
- ۵-۳- هماهنگی چشم و دست برای نوشتن
- ۵-۴- پرورش تجسم فضایی در نوشتن

ب) شایستگی‌های غیرفنی

- ۱ یادگیری
- ۲ مهارت گوش کردن
- ۳ آموزش و کمک به فراگیری دیگران

مسیر یادگیری درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک

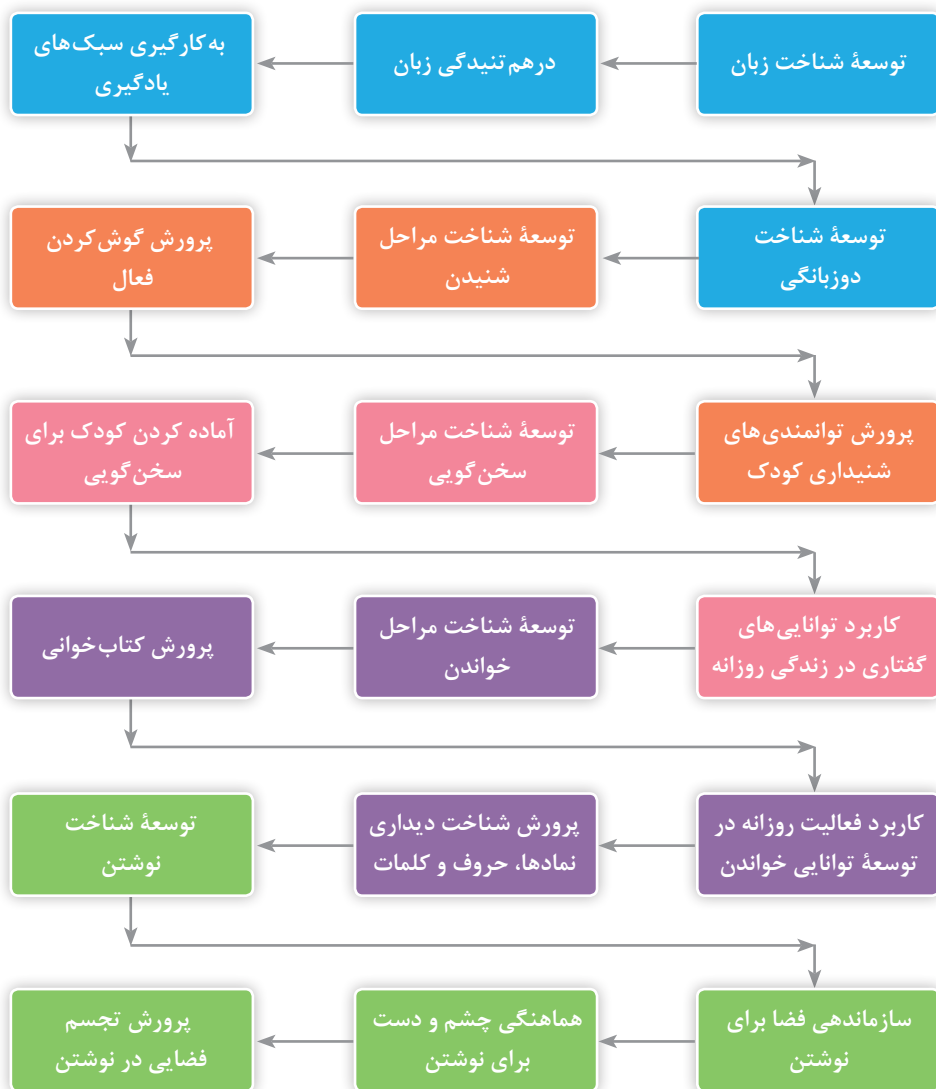
توسعه واژگان کودک

توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

توسعه مهارت‌های بیانی کودک

آماده کردن کودک برای خواندن

آماده کردن کودک برای نوشتن

اهداف تفصیلی درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک

عناصر عرصه	رابطه با خوبشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت	
تعقل، تفکر و اندیشه‌ورزی	۳- توجه به اخلاق حرفه‌ای خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - درک وظایف خویش در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۳- تفکر در آیات الهی در رابطه با مهارت‌های کلامی - درک دلایل آفرینش انسان‌ها توسط خداوند، و حمد و ستایش کلامی خداوند	۳- توجه به ارتباط مؤثر با همکاران در پرورش مهارت‌های کلامی کودک و والدین در مراکز پیش از دبستان - توجه به مدیریت کودکان در بهبود مهارت‌های کلامی خود	۳- درک قوانین محافظت از محیط‌زیست - توجه به حفظ محیط‌زیست در بحران‌ها هنگام اجرای فعالیت‌های کلامی ۴- خلاقیت در استفاده بهینه از محیط‌زیست در پرورش مهارت‌های کلامی - توجه به ایمنی و بهداشت محیط آموزش مهارت‌های کلامی ۵- تجزیه و تحلیل نقش طبیعت در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - درک تأثیر پرورش مهارت‌های کلامی کودک در کاهش صدمات زیست‌محیطی	
	۴- توجه به مسئولیت‌های محول خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - کشف توانایی‌های خلاق خویش برای پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۴- توجه به اخلاق اسلامی در پرورش کلامی - توجه به دستورهای الهی در جهت کلام الهی (قرآن)	- خردورزی در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات مهارت‌های کلامی کودکان - توجه به تفاوت‌های فردی در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۴- تامل در احکام تربیتی اسلام در پرورش مهارت‌های کلامی - توجه به سیره تربیتی ائمّه <small>علیهم‌السلام</small> در پرورش مهارت‌های کلامی کودک به عنوان امانت الهی	۵- تجزیه و تحلیل وظایف شغلی خود در رابطه با پرورش کلامی کودک

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

عناصر عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان ها)	رابطه با خلقت
ایمان و باور	۳- افزایش علاقه مندی خود به کاربرد فناوری های نو در پرورش مهارت های کلامی کودک - باور به یادگیری مستمر خویشتن در پرورش مهارت های کلامی کودک ۴- ارتقای مسئولیت پذیری خود در پرورش مهارت های کلامی کودک - پذیرش خودباوری در پرورش مهارت های کلامی کودک ۵- ارتقای علاقه مندی به شغل خویش در اجرای وظایف مربوط به پرورش مهارت های کلامی - پذیرش اخلاق حرفه ای خود در پرورش مهارت های کلامی کودک	۳- التزام قلبی به دستورهای الهی در پرورش مهارت های کلامی - ایمان به تفکر دینی در پرورش مهارت های کلامی ۴- پذیرش اخلاق اسلامی در پرورش مهارت های کلامی - پرورش مهارت های کلامی با توکل به خداوند ۵- نگرش مثبت به دستورهای الهی در پرورش مهارت های کلامی - باور به آیات الهی در اهمیت پرورش مهارت های کلامی	۳- باور به مشارکت همکاران در پرورش مهارت های کلامی - ارزش گذاری به نگرش سیستمی در جلب مشارکت کودکان برای برقراری ارتباط کلامی صحیح با دیگران ۴- علاقه به آموزش و پرورش مهارت های کلامی - نگرش مطلوب به طراحی فعالیت های آموزشی مبنی بر پرورش مهارت های کلامی ۵- ارزش گذاری به نقش مربی در ایجاد محیط گرم و صمیمی برای کودک با پرورش مهارت های کلامی کودکان - باور به نقش یادگیری مهارت های کلامی در ایجاد محیط سالم برای کودک	۳- نگرش مطلوب به استفاده بهینه از منابع طبیعی در پرورش مهارت های کلامی - ارزش گذاری به مهارت های سالم کلامی در حفظ محیط زیست ۴- مسئولیت پذیری در حفظ منابع طبیعی برای پرورش مهارت های کلامی کودکان - خردورزی در حفظ وسایل و ابزار مورد نیاز در محیط آموزش کودک در رابطه با مهارت های کلامی ۵- علاقه مندی به حفظ منابع طبیعی در پرورش مهارت های کلامی برای کودکان - نگرش مثبت به نقش طبیعت در پرورش مهارت های کلامی

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی های عمومی است.

عناصر عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
علم (کسب معرفت شناخت، بصیرت و آگاهی)	۳- افزایش دانش خویش برای پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای آگاهی خود از روش‌های صحیح پرورش مهارت‌های کلامی کودک - افزایش آگاهی خود از فناوری‌های نو در آموزش و پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۴- ارتقای آگاهی خود از ضرورت و اهمیت پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای شناخت خویش از روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- افزایش شناخت خود از اصول و فرایندهای پرورش مهارت‌های کلامی کودک - کسب آگاهی خود از وظایف محول در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۳- شناخت آیات الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - آگاهی از نقش تفکر در دستورهای الهی در پرورش مهارت‌های کلامی ۴- آگاهی از قوانین اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی - شناخت اخلاق اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- کسب معرفت از آیات الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - آگاهی از سیره پیامبر ﷺ و ائمه اطهار <small>علیهم‌السلام</small> در انجام وظایف شغلی خود در زمینه پرورش مهارت‌های کلامی	۳- شناخت ارتباط مؤثر با همکاران در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - شناخت تفکر خلاق در آموزش مهارت‌های کلامی کودکان ۴- آگاهی از مسئولیت همکاران در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - شناخت اهمیت خودباوری کودکان برای پرورش مهارت‌های کلامی ۵- آگاهی و درک مشکلات در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - آگاهی از تأثیرات مفید کار گروهی در پرورش مهارت‌های کلامی	۳- آگاهی از مدیریت منابع طبیعی در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - آگاهی از تأثیر مهارت‌های کلامی در کاهش صدمات زیست‌محیطی ۴- شناخت مهارت‌های کلامی با استفاده از منابع زیست‌محیطی - شناخت روش‌های آموزش حفظ محیط‌زیست در جهت ایجاد مهارت‌های کلامی ۵- شناخت روش‌های بهینه‌سازی محیط‌زیست برای پرورش مهارت‌های کلامی - شناخت روش‌های مدیریت مهارت‌های کلامی در حفظ محیط‌زیست

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

عناصر عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
عمل (کار، تلاش، اطاعت، عبادت، مجاهدت، کار آفرینی، مهارت و...)	۳- افزایش تلاش خود در به‌کارگیری فناوری‌های نو در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - افزایش تلاش خود در اجرای دقیق پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۴- افزایش مهارت خود در به‌کارگیری روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی - افزایش پذیري خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- ارتقای مهارت خود در اجرای مؤثر پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای مهارت خود در به‌کارگیری روش‌های نو در آموزش مهارت‌های کلامی کودک	۳- پایبندی به احکام اسلام در پرورش مهارت‌های کلامی - تلاش در کسب اطلاعات دینی در اجرای فعالیت‌های آموزشی مهارت‌های کلامی ۴- به‌کارگیری اخلاق اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی - تلاش در به‌کارگیری ارزش‌های دینی و مذهبی در آموزش مهارت‌های کلامی ۵- کاربرد آیات الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - به‌کارگیری آداب و سلوک اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی	۳- مهارت در ارتباط مؤثر با همکاران برای آموزش مهارت‌های کلامی کودکان - مهارت در بهبود ارتباط کلامی کودکان در فعالیت‌ها ۴- حضور با نشاط در فعالیت‌های آموزش مهارت‌های کلامی - کاربرد روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- کسب مهارت در آموزش مهارت‌های کلامی کودکان - تلاش در جهت نظارت مؤثر بر مهارت‌های کلامی کودکان	۳- کاربرد فناوری‌های نوین در به‌حداقل رساندن صدمات زیست‌محیطی در انجام فعالیت‌های آموزش مهارت‌های کلامی - رعایت بهداشت و ایمنی محیط در انجام فعالیت‌های مهارت‌های کلامی ۴- به‌کارگیری اصول و روش‌های پیشگیری از صدمات زیست‌محیطی در آموزش‌های مهارت‌های کلامی - مسئولیت‌پذیری در جهت حفظ محیط زیست در اجرای فعالیت‌های آموزشی مرتبط با مهارت‌های کلامی ۵- استفاده بهینه از منابع زیست‌محیطی در آموزش مهارت‌های کلامی - تلاش در کاهش دورریزها به منظور حفظ بهداشت محیط‌زیست در آموزش مهارت‌های کلامی

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

عناصر / عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
اخلاق (تزکیه، عاطفه و ملکات نفسانی)	۳- تزکیهٔ نفس خویش برای پرورش مهارت‌های کلامی کودک - تعهد به اخلاق حرفه‌ای خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۴- ارتقای تعهد خود به گسترش روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای پایبندی خود برای نظارت بر پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- ارزش‌گذاری به نقش خویش در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - مهرورزی و خیرخواهی در انجام فعالیت‌های آموزشی مهارت‌های کلامی کودک	۳- سعی در گسترش سیرهٔ پیامبر ﷺ و ائمه اطهار <small>علیهم‌السلام</small> در پرورش مهارت‌های کلامی - علاقه به تفکر دینی در پرورش مهارت‌های کلامی ۴- پرورش عواطف معنوی در آموزش مهارت‌های کلامی - علاقه به اخلاق اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- احترام به ارزش‌های دینی در پرورش مهارت‌های کلامی - صداقت در آموزش مهارت‌های کلامی	۳- تعهد به پرورش مهارت‌های کلامی به کودکان - گسترش فرهنگ ارتباط کلامی مؤثر با دیگران در محیط ۴- مهرورزی به کودکان در اجرای آموزش مهارت‌های کلامی - برخورداری از روحیهٔ تعاون و همکاری با دیگران در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- پایبندی به حفظ سلامت روان کودکان در پرورش مهارت‌های کلامی - گسترش فرهنگ مسئولیت‌پذیری در کار گروهی به منظور ایجاد مهارت‌های کلامی	۳- پرهیز از آلوده کردن محیط زیست در فعالیت‌های پرورش مهارت‌های کلامی - احترام به محیط زیست در اجرای فعالیت‌های آموزش مهارت‌های کلامی ۴- ارزش قائل شدن به روش‌های مؤثر در ایجاد ارتباط کلامی مؤثر در محیط آموزش - تعهد به اجرای قوانین مهارت‌های کلامی ۵- اهمیت دادن به مهارت‌های کلامی برای ایجاد روابط مؤثر در محیط آموزش - تعهد به استفادهٔ بهینه از منابع طبیعی در آموزش مهارت‌های کلامی

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

بودجه‌بندی زمانی درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک

این درس شامل پنج پودمان است که زمان آموزش هر کدام ۶۰ ساعت است و به صورت ۲۴ ساعت نظری و ۳۶ ساعت عملی تدریس می‌شود. بسته یادگیری این درس شامل کتاب درسی، کتاب راهنمای هنرآموز و کتاب همراه هنرجو، فیلم آموزشی و پوستر آموزشی است. مسیر یادگیری و ساعت آموزشی هر مرحله از این پودمان‌ها با احتساب ۴۰٪ نظری و ۶۰٪ عملی است. پودمان‌های این درس به شرح زیر است:

ردیف	پودمان	کل ساعت	ساعت نظری	ساعت عملی
۱	توسعه واژگان کودک	۶۰	۲۴	۳۶
۲	توسعه مهارت‌های شنیداری کودک	۶۰	۲۴	۳۶
۳	توسعه مهارت‌های بیانی کودک	۶۰	۲۴	۳۶
۴	آماده کردن کودک برای خواندن	۶۰	۲۴	۳۶
۵	آماده کردن کودک برای نوشتن	۶۰	۲۴	۳۶

مراحل، ساعات عملی و نظری هر پودمان به شرح زیر است:

پودمان ۱: توسعه واژگان کودک

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت زبان	۶	۴	۱۰
۲	درهم‌تنیدگی زبان	۶	۴	۱۰
۳	به‌کارگیری سبک‌های یادگیری	۱۲	۸	۲۰
۴	توسعه شناخت دوزبانگی	۱۲	۸	۲۰

پودمان ۲: توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت مراحل شنیدن	۶	۴	۱۰
۲	پرورش گوش کردن فعال	۱۲	۸	۲۰
۳	پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک	۱۸	۱۲	۳۰

پودمان ۳: توسعه مهارت‌های بیانی کودک

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت مراحل سخن‌گویی	۱۲	۸	۲۰
۲	آماده کردن کودک برای سخن‌گویی	۱۲	۸	۲۰
۳	کاربرد توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک	۱۲	۸	۲۰

پودمان ۴: آماده کردن کودک برای خواندن

ردیف	نام واحد یادگیری	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت مراحل خواندن	۶	۴	۱۰
۲	پرورش کتاب‌خوانی	۱۲	۸	۲۰
۳	کاربرد فعالیت روزانه در توسعه توانایی خواندن	۶	۴	۱۰
۴	پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات	۱۲	۸	۲۰

پودمان ۵: آماده کردن کودک برای نوشتن

ردیف	نام واحد یادگیری	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت نوشتن	۶	۴	۱۰
۲	سازماندهی فضا برای نوشتن	۹	۶	۱۵
۳	هماهنگی چشم و دست برای نوشتن	۱۲	۸	۲۰
۴	پرورش تجسم فضایی در نوشتن	۹	۶	۱۵

فصل ۳

تدریس آسان

هنر آموز گرامی

کتاب «پرورش مهارت‌های کلامی کودک» که در پایه یازدهم تدریس می‌شود، مصداق شعر زیبایی است که بارها و بارها شنیده‌ایم و تکرارش کرده‌ایم.

دستم بگرفت و پا به پا برد   تا شیوه راه رفتن آموخت
یک حرف و دو حرف بر زانم   الفاظ نهاد و گفتن آموخت

نظر به اهمیت موضوع، این کتاب بر همین منوال طراحی شده است تا هنرجو گام به گام با مفهوم زبان و زبان‌آموزی آشنا شود و برای فهم بهتر مطالب آموخته شده با انجام یک سری تمرین، آموخته‌هایش را محک بزند و نهایتاً بتواند با کودکان اجرا کند.

برای نیل به این منظور، سه دسته فعالیت طراحی شده است که نقش شما و هنرجو در آن مشخص است:

نوع فعالیت	نقش هنرآموز	نقش هنرجو
ذهن‌انگیزی	رهبری	پاسخ‌دهنده
عملی	هدایتگر	تمرین برای درک بهتر
به کار بستن و تجربه کردن	داور	اجرا براساس آموخته‌ها

فعالیت‌های ذهن‌انگیزی

شما باید از محتوای درس، قبل از تدریس مطلع باشید و در سطح گسترده‌تری ایده‌هایی برای فعالیت‌های ذهن‌انگیزی داشته باشید. در تمام موارد، هنرجو باید در کلیه فعالیت‌های ذهن‌انگیزی سهیم باشد و در بحث‌ها و غیره مشارکت کند و به عنوان یک هم‌کلاسی آزادانه ابراز وجود نماید. این امر به یک جو خلاق نیاز دارد که به ویژگی‌های آن اشاره خواهد شد.

با توجه به آگاهی شما از محتوای درس، به عنوان هنرآموز، با طرح فعالیت‌های ذهن‌انگیزی، هنرجو را تشویق کنید عقاید خود را در آن ابراز کند. هدف در اینجا انتخاب بهترین پاسخ نیست؛ بلکه هدف اساسی بحث و گفت‌وگو است. باز هم تأکید می‌شود که نقش شما به عنوان رهبر گفت‌وگو این است که به هنرجویان خط فکری دهید و آنها را درباره محتوای درس هدایت کنید.

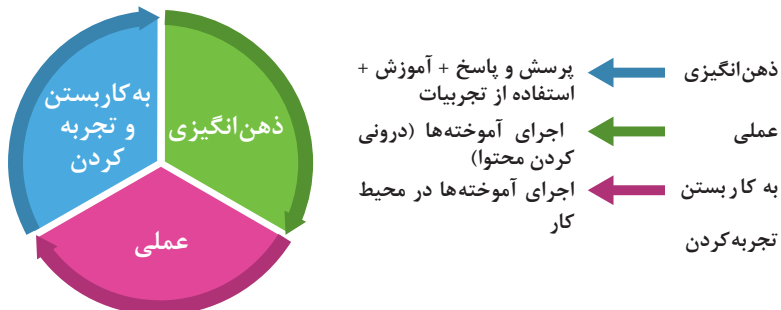
فعالیت‌های عملی

با توجه به اینکه آموزش از مطالب آسان شروع می‌شود و گسترش می‌یابد، هنرجو باید از پیشرفت یادگیری خود با خبر شود. از این رو فرصت‌های یادگیری باید با توجه به توانمندی‌های هنرجویان و تفاوت‌های فردی آنها ارائه شود. در اینجا نقش شما هدایتگر است. به یاد داشته باشید که هدایت و راهنمایی به معنای انجام فعالیت به جای فراگیر نیست، بلکه شما مشوقی برای اجرای تمرین‌ها به منظور تثبیت مفاهیم تدریس شده هستید.

در پایان شما به عنوان هنرآموز ضمن بررسی تمرینات و مرور مطالب تدریس شده، باید زمینه را برای آموزش مطالب بعدی آماده کنید. لازم به یادآوری است، فعالیت‌های تمرینی که هنرجو در این مرحله آموخته‌هایش را محک می‌زند و مجری است، الزاماً نیازی به حضور در مراکز پیش از دبستان ندارد و هنرجو می‌تواند از آشنایان و اطرافیان و نیز تجارب خود استفاده کند.

به کار ببندید و تجربه کنید

این فعالیت‌ها به منظور تکمیل کار تدریس و بالا بردن کارایی هنرجویان در زمینه درس است. در این مرحله هنرجو باید با توجه به آموخته‌ها و تمریناتی که انجام داده است، نتیجه آموخته‌هایش را عملاً با کودکان اجرا کند که در تمام فصول، این چهارچوب دنبال می‌شود. این فعالیت‌های پیشنهادی به صورت گام به گام است و مجدداً تأکید می‌شود که باید در مراکز پیش از دبستان و با کودکان اجرا شود؛ چرا که هدف نهایی این کتاب، خبرگی هنرجو در اجرای فعالیت‌ها با کودک است و شما نتیجه کار را در بررسی گزارش‌های هنرجو مشاهده می‌کنید. بدین ترتیب چرخه آموزشی از طرح مسئله (فعالیت ذهن‌انگیزی) شروع می‌شود و به فعالیت‌های عملی و تمرینی برای درونی کردن آموخته‌ها و نهایتاً پیاده کردن آنها برای کودکان ختم می‌شود که هدف اصلی آموزش است.

نقشه محتوای تدریس

با توجه به چرخه آموزش و فعالیت‌ها در انتهای هر فصل نقشه محتوایی فصل به صورت نمودار طراحی شده است که شما می‌توانید قبل و بعد از تدریس فصل، به آن مراجعه کنید. این نقشه محتوایی علاوه بر اینکه خط سیر تدریس را مشخص می‌کند، در پاره‌ای موارد می‌تواند مورد استفاده مستقیم شما هنرآموز گرامی قرار گیرد یا دلایل ربط مواد هر فصل را روشن کند.

به یاد داشته باشید که **چهار ویژگی** شاخص برای یک مربی پیش از دبستان عبارت است از:

- **تعهد:** پیمان بستن برای کاری که فرد می‌خواهد انجام دهد.
  - **حساسیت:** آموختن دانش خاص، ادراک‌پذیر بودن و نشان دادن حساسیت به رفتار کودک.
  - **کاردانی:** تأمین تمرینات و اجرای دستورها با توجه به نیازهای کودک.
  - **توانایی سازمان دهی:** استفاده از چه برنامه‌ای، توسط چه کسی، در چه زمانی، در چه فضایی و با چه وسایلی برای آموزش کودک لازم است؟
از این رو برای اجرای بهتر، علاوه بر نکات فوق باید به دو نکته اساسی توجه داشت:
- 1 ساختار محیط آموزشی خلاق
  - 2 روش‌های اجرا که در فصل ۳ کتاب‌های راهنمای هنرآموز پایه دهم آموخته‌اید، در این کتاب به عنوان ابزار، مجدداً به کار گرفته می‌شوند.

۱- ساختار فضای آموزشی خلاق

فضای فیزیکی آموزشی شامل تعداد فراگیران، سروصدای محیط، نور، طرز نشستن و غیره است که باید قبل از آغاز کلاس پیش‌بینی شود. برای داشتن فضای آموزشی خلاق به موارد زیر توجه کنید:

■ تماس چشمی

برقراری تماس چشم در چشم چیزی است که بسیاری از افراد آن را دشوار می‌پندارد، اما بسیار مهم است. هنگامی که شما سعی می‌کنید نکته مورد نظرتان را به افراد تفهیم کنید و به آنها نشان دهید که درباره آنچه بیان می‌کنید، جدی هستید، برقراری ارتباط چشمی تنها برای نشان دادن اعتماد به نفس نیست، بلکه **گام مهمی برای نشان دادن احترام است.**

۱- برای کسب اطلاعات بیشتر به کتاب راهنمای درس کنترل بهداشت و ایمنی محیط مراکز پیش از دبستان پایه دهم مراجعه کنید.

■ پذیرش نظرات

هنگام گفت‌وگو به عقاید هنرجویان احترام بگذارید و در صورت امکان چنین جملاتی را بیان کنید:

«با... موافق هستم»، «من هم همین احساس را دارم»، «به مسئله خوبی اشاره شد»، «احساس می‌کنم با این حرف باعث شدی به این نتیجه برسیم که...»
عقیده هر کسی محترم است. توجه به گفته دیگران، باعث شکوفایی آنها می‌شود، زیرا صداها (اندیشه‌های) ناشنیده، به علت توجه نکردن، خاموش می‌شوند. کلاس باید فضایی باشد که هنرجو، بدون ترس، بدون مسخره شدن، جرئت گفت‌وگو و بیان اندیشه را داشته باشد. در کلاس بسیار مهم است که به هنرجویان نشان دهید که برایشان ارزش قائل هستید.

■ نحوه تغییر موضوع

رفتن از موضوعی به موضوع دیگر باید با آرامی و نرمش صورت گیرد. رعایت این تغییر و تبدیل باید به گونه‌ای باشد که در صورت نیاز بتوان به راحتی به موضوع قبلی برگشت و در این میان تکالیف را بتوان به راحتی انجام داد. این تغییر و تبدیل نباید بیشتر از ۱۰ ثانیه وقت بگیرد. هر چه زمان کمتر باشد، بهتر است.

■ رعایت نظم و ترتیب

اگر از همان ابتدای سال تحصیلی برنامه خود را جدی بگیرید و با دقت توضیح دهید، تا آخر سال رفتاری نخواهید داشت. هنرجویان باید با اهداف برنامه شما آشنا باشند و بدانند که کارشان چیست؟ تاریخ اجراها چه زمانی است و قوانین کلاس شما چگونه است؟

در هر حال باید به یاد داشت که اگر جزئیات را با دقت پیش‌بینی کنید، به خصوص خواسته‌هایتان را با جزئیات کامل مطرح کنید، نتیجه بهتری خواهید گرفت که محیط آموزشی را از اضطراب و نگرانی دور می‌کند و محیط مناسبی برای تدریس مهیا می‌سازد.

۲- اصطلاحات مبنایی ابزاری برای اجرای روش‌های تدریس

■ یادگیری خودهدایتی

در این روش به هنرجو اجازه می‌دهید با اطلاعات قبلی تعامل داشته باشد. در واقع ایجاد فرصت برای بازی کردن با اطلاعات قبلی، به جای آنکه انتظار داشته باشیم اطلاعات تازه‌ای کسب کند، به آنها مهارت‌هایی می‌آموزد که با ارتباط بین مسائل تازه و آنچه قبلاً می‌دانستند، به‌ایده جدیدی برسند. سپس با استفاده از واقعیت‌ها،

کارهایی را تجربه کنند.

بنابراین موقعیت یادگیری را با بیان نکته‌ای آغاز کنید، سپس اجازه دهید هنرجو اطلاعات را بررسی کند و درگیر شود، حتی گیج شود، اما نهایتاً منجر به یادگیری خودهدایتی می‌گردد.

■ به کارگیری سؤال‌های محرک

این روش براساس پرسش و پاسخ است. اما با واژگانی مانند «چه، چقدر، کجا و چه کسی» سر و کار ندارید، بلکه سؤالاتی را مطرح می‌کنید که عمق مسئله را بسنجد و به تعبیر و تفسیر، اکتشاف و حتی تجزیه و تحلیل نیاز دارد. برای مثال:

- آیا می‌توانید فعالیتی را طراحی کنید که در آن راهکارهایی برای تقویت رشد کلامی کودکان پیشنهاد کنید؟
- آیا می‌توانید کودک را به تصویرخوانی عادت دهید و این لذت را نهادینه کنید؟
- آیا علاقه والدین به کتاب‌خوانی، در علاقه‌مندی کودک نیز مؤثر است؟

■ مشاهده

مشاهده، فرایند منظم نظارت و ثبت رفتار به‌منظور رسیدن به هدف تعیین شده مربوط به کودک است. آنچه مشاهده می‌شود، رفتار است؛ یعنی هر چه قابل دیدن، شنیدن، شمارش یا اندازه‌گیری باشد.

نکته: به خاطر داشته باشید که تنها رفتارها را می‌توان مشاهده کرد. فرایندها و خصوصیات که موجب رفتارها می‌شوند، مشاهده شدنی نیست؛ آنها را می‌توان استنباط کرد.

برای انجام یک مشاهده مناسب، جواب به این سؤالات لازم است:

- 1 **تعیین هدف:** چه حیطة‌ای از رفتار قرار است مشاهده شود؟
- 2 **انتخاب سوژه:** چه کسی قرار است مشاهده شود؟
- 3 **انتخاب موقعیت:** در چه فضایی سوژه مشاهده می‌شود؟
- 4 **انتخاب زمان:** در چه زمانی سوژه، مشاهده می‌شود؟
- 5 **ثبت مشاهده:** چگونه مشاهده را ثبت کنیم؟^۱

■ گفت‌وگو:

در گفت‌وگوی مؤثر بین افراد، باورها، پیش‌داوری‌ها و غیره واکاوی می‌شود. پس در یک گفت‌وگوی حقیقی در درجه نخست آنچه مهم است، منقلب شدن و آگاه شدن خود، در جریان گفت‌وگو است، نه طرف مقابل.

۱- به کتاب دانش فنی پایه سال دهم مراجعه شود.

یک گفت‌وگوی مؤثر معمولاً چهار ویژگی مهم دارد:

- **برابری:** تعادل و تناسب در میزان صحبت‌های طرفین وجود داشته باشد.
- **کوتاهی:** منظور اجتناب از حاشیه رفتن و بیان منظور خود با عبارات روشن است.
- **جزئیات مهم:** در مبادله کلامی مطالب مهمی بیان شود.
- **خلاصه:** باید بتوان در پایان هر گفت‌وگو خلاصه‌ای مفید از آن ارائه داد.

«گفت‌وگو، هنرِ حق به جانب نبودن است»

■ معرفی

معرفی، بیان ابعاد و زوایای مختلف یک موضوع یا یک شیء، برای آشنایی اذهان و ترغیب فراگیران است. در این فرایند از ابزارهای مختلف مانند کلام، تصویر، صدا و غیره استفاده می‌شود.

■ اصول ساده یک معرفی

۱ **تعیین هدف:** مثلاً برای معرفی یک کتاب، هدف معرفی‌کننده این است که مخاطب ترغیب شود آن را بخواند یا بخرد. هر کدام از این اهداف نوع معرفی را متفاوت می‌کند.

۲ **شناخت مخاطب:** برای چه کسی قرار است معرفی انجام شود؟

۳ **زبان ساده‌تر و مختصر:** هر چه معرفی با زبان قابل فهم‌تر بیان شود، امکان تحقق هدف، بیشتر می‌شود.

۴ **توجه دقیق به همه ابعاد:** مثلاً در معرفی کتاب، اسم، ناشر، سال نشر، ابعاد کتاب، خلاصه‌ای از محتوای داخلی، ذکر توضیحاتی برای اطلاعات جانبی.

۵ **داشتن خلاقیت:** وجود خلاقیت در معرفی باعث می‌شود مخاطب به‌طور ساده‌تری ترغیب شود.

۶ **علاقه‌مندی:** به معرفی موضوع یا آن شیء علاقه داشته باشد.

■ انتخاب

برای انتخاب، پیش‌داوری‌ها و فرضیات مختلف ذهنی را کنار بگذارید و با داشتن شاخصی برای مرجع، اقدام کنید.

■ اصول انتخاب:

۱ **تعیین هدف:** برای هر انتخابی داشتن هدف، مسیر را مشخص می‌کند.

۲ **تعیین شاخص:** شاخص‌ها گاهی شخصی و گاهی تخصصی هستند. در شاخص‌های شخصی با ملاک‌هایی مانند علاقه‌مندی، توجه به توان فردی و عملی، دست به انتخاب می‌زنیم و در شاخص‌های تخصصی مثل بررسی عملکرد رشدی که در جداول تخصصی آن، ملاک‌های عملکردی وجود دارد.

۲ تبیین دلایل انتخاب: بیان مبانی نگرشی یا بررسی سوابق و موضع‌گیری‌ها با مستند کردن که با نوشتن، فیلم‌برداری، ضبط صدا، عکس و گاهی ساختن یک شیء صورت می‌گیرد.

■ فهرست کردن

در این روش همان‌گونه که قبلاً در روش‌ها نیز به آن اشاره شده است، به جای کلی‌نگری به موضوع، آن را به اجزا تقسیم می‌کنیم و به هر یک از اجزا، مستقلاً می‌پردازیم. صفات گوناگون یک فرد یا یک شیء جداگانه بررسی می‌شود و راه حل و ایده مناسبی ارائه می‌گردد. این روش می‌تواند فهرست خصوصیات، ویژگی‌ها، صفات و بالاخره سؤالات باشد.

برای مثال، در فهرست سؤالات باید توجه داشت که فهرست موجب برانگیختن قدرت تفکر و تصور فرد شود؛ یعنی ایده برانگیزنده باشد و هنرجو به جای کل به اجزا توجه کند یا کاربردهای دیگر، مانند تعدیل و تفسیر، جانشین‌سازی و آروندسازی و بالاخره بزرگ و کوچک‌سازی. این سؤالات به منزله محرکی است که استعداد افراد را به کار می‌اندازد تا از جنبه‌های گوناگون به مسئله یا موضوع فکر کنند.

■ سکوت

سکوت در آموزش و فرایند یاددهی - یادگیری ارزش بسیار دارد، زیرا می‌تواند پیونددهنده بخش‌های گوناگون یک آموزش چند مرحله‌ای باشد و راهبردهای گوناگونی را که در مراحل متفاوت تدریس به کار برده می‌شود، به هم وصل کند. از طرفی، راهی برای تمرکز بیشتر در یک زمان مشخص نیز است. علاوه بر کارکردهای آموزشی، سکوت کارکرد رفتاری و پرورشی هم دارد. بسیاری مواقع در مواجهه با ناهنجاری‌های اخلاقی، رفتاری و کلامی در کلاس سکوت اختیار می‌کنیم و سخنی بر زبان نمی‌آوریم و خشنود نیز هستیم. این به معنای چشم‌پوشی از رفتارهای نادرست نیست، بلکه در نظر گرفتن شرایط است و چنین سکوتی می‌تواند به اصلاح اخلاق و رفتار منجر شود.

در فعالیت‌های آموزشی، سکوت را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد:

۱ سکوت پس از پرسش هنرآموز: در اینجا به هنرجو فرصت می‌دهید تا دقت کافی برای فهمیدن و پاسخ‌دادن داشته باشد. طبیعی است که پرسش شما باید روشن و دارای ساختار درستی باشد تا باعث سردرگمی نشود.

۲ سکوت بین جواب‌های هنرجو: هنرجو قبل از پاسخ نیاز به زمان دارد، اما هنرآموزان معمولاً قبل از پاسخ آنها یا میان پاسخ، حرف آنها را قطع می‌کنند و به آنها زمان کافی داده نمی‌شود؛ در صورتی که باید به این مسئله توجه داشت.

۳ سکوت پس از پاسخ هنرجو: باز هم نیاز به سکوت داریم تا دیگر هم‌کلاسی‌ها

به پاسخ‌های خودشان فکر کنند و تصمیم بگیرند که چه بگویند. به خصوص در مواردی که گفت‌وگو و تبادل نظر وجود دارد. پس دادن وقت برای توجه به نظرات دیگران، برای تعاملات کلامی ضروری است.

۴ سکوت هنرآموز: در هنگام تدریس، شما به میل خود انتقال اطلاعات را قطع می‌کنید و به هنرجو فرصت می‌دهید تا درباره اطلاعات تازه دریافته فکر کند. این وقفه بارها در طول درس باید به وجود آید تا وضعیت حاضر را بررسی کرده و فعالیت بعدی را طراحی کنید. این وقفه‌ها می‌تواند زمینه برای سؤال هنرجو فراهم کند و یا مثالی مطرح شود.

۵ سکوت هنرجو: گاهی هنرجو هنگام بیان سؤال و یا نظرش مکث می‌کند. باید به او این فرصت را داد؛ به‌ویژه در کارهای عملی. گاه این فرصت تا سه دقیقه یا بیشتر می‌تواند ادامه یابد. در اینجا اشاره به دو نکته ضروری است:

- ۱- سه ثانیه سکوت، کوتاه‌ترین زمان لازم است، مگر آنکه هنرآموز دلیل قانع‌کننده‌ای برای افزایش آن داشته باشد.
- ۲- هنرآموز باید اطمینان داشته باشد که به این سکوت احترام گذاشته می‌شود و هنرآموز و هنرجو از این فرصت بهترین استفاده را می‌کنند.

■ ایفای نقش

در این روش هنرجویان براساس علایق خویش نقش‌های مورد نظر را انتخاب می‌کنند و با نظارت هنرآموز و سایر هم‌کلاسی‌ها به ایفای نقش می‌پردازند بدین ترتیب قوانین و روابط حاکم را بهتر رعایت می‌کنند که به یادگیری کارآمد آنها می‌انجامد. یادگیری ارتباطی دو طرفه و تعاملی است و در این روش همه افراد باید نقش داشته باشند. این روش امتیازات خاص خود را دارد که عبارت‌اند از:

۱ ایجاد شوق و شور و انگیزه درونی در فراگیر

۲ مشارکت و فعالیت هنرجو

۳ کاهش اضطراب و کم‌رویی هنرجو

۴ افزایش مهارت‌های روانی - حرکتی هنرجویان

۵ کسب نگرش جدید و قبول ارزش

شرکت‌کنندگان در ایفای نقش:

شرکت‌کنندگان در ایفای نقش عبارت‌اند از معلم یا هنرآموز در نقش هماهنگ‌کننده، هنرجو یا شاگردان در نقش بازیگران، و بالاخره مشاهده‌کنندگان که بقیه افراد یا کسانی که ناظر هستند و در مراحل بعدی ارزیاب و خود، بازیگر خواهند بود.

مراحل اجرا

۱ انتخاب موضوع:

■ روشن و واضح و قابل فهم باشد.

- مورد علاقه و توافق کودکان باشد.
- اهداف خاصی را دنبال کند.
- قابل اجرا و جذاب و متناسب با توانایی‌های کودکان باشد.

۲ نوشتن طرح اجرایی

نگارش نمایش نامه، پیکره اصلی روش ایفای نقش است. کلیه فعالیت‌ها از شروع تا پایان به صورت محاوره‌ای نوشته می‌شود. قصه‌ای که برای کودکان خوانده می‌شود، باید ابتدا و انتها داشته باشد و نقش‌ها کوتاه و قابل فهم باشند.

۳ تعیین نقش‌ها

۴ تهیه امکانات و تجهیزات

۵ آمادگی و تمرین مقدماتی

۶ اجرای نمایش

۷ ارزشیابی

گروه‌های سنی و انتخاب کتاب

گروه‌های سنی و انگاره‌های علاقه‌مندی کودک به کتاب از نکات مهمی است که باید بدان توجه داشت، زیرا هر جا که با گزینش کتاب برای کودک روبه‌رو می‌شوید، موضوع گروه‌بندی سنی آنها با توجه به مرحله رشد ذهنی مطرح می‌گردد. معمولاً هر مرحله بر پایه ویژگی‌های ادراکی، عاطفی و ویژگی معینی صورت می‌گیرد تا کتاب برای کودک جذاب باشد، با نیازها و توانایی‌های او متناسب باشد و به رشد ذهنی او کمک کند. این گروه‌ها عبارت‌اند از:

سن	توضیح گروه سنی	گروه‌های سنی
۲ تا ۶ سالگی	سال‌های پیش از دبستان	گروه سنی الف
۶ تا ۱۰ سالگی	سال‌های نخست دبستان	گروه سنی ب
۱۰ تا ۱۳ سالگی	سال‌های پایانی دبستان	گروه سنی ج
۱۳ تا ۱۶ سالگی	سال‌های نوجوانی	گروه سنی د

گروه سنی الف: هر چند کودک هنوز نمی‌تواند کتاب بخواند، ولی باید برای او کتاب خواند یا قصه‌گویی کرد. او در این مرحله توانایی بازنمایی بسیاری دارد و از تخیل بالایی برخوردار است و به سادگی می‌تواند تصور کند که حیوانات، گیاهان و اشیا سخن می‌گویند و حتی در تخیل می‌تواند خود را جای آنها بگذارد.

ویژگی‌های برجسته عاطفی او خود محوری است. کودک می‌اندیشد که دیگران مانند او فکر می‌کنند و در این تردیدی ندارد. از طرفی رشد اجتماعی آغاز شده و داوری اخلاقی او براساس بد و خوبی است که والدین اعلام کرده و پذیرفته‌اند. به دلیل اینکه او نمی‌تواند تحلیل کند، بنابراین در آموزش باید بیشتر از تجارب حسی او استفاده کرد.

گروه سنی ب: در این مرحله مهارت گفتاری کودک رشد کامل می‌یابد و از آن به عنوان ابزار ارتباطی استفاده می‌کند. او دیگر می‌تواند بخواند. حس اخلاقی او رشد یافته و از نظر اجتماعی کمتر خود محور است. می‌تواند خود را به جای کسی دیگر بگذارد؛ با شخصیت‌های عدالت خواه همسان‌سازی می‌کند؛ از پیروزی حق خوشحال و از شکست آنها اندوهگین می‌شود. او از شوخی‌های غیر کلامی و حوادثی که در جهان آشنای او، رویدادهای خنده‌داری ایجاد می‌کند، لذت می‌برد.

گروه سنی ج: در این مرحله رشد عاطفی کودک کامل می‌شود و شخصیت در او شکل می‌گیرد. استقلال از پدر و مادر و دلبستگی با گروه همسالان از جمله موارد مهم این دوره است. تحرک و علاقه به ورزش و محیط‌های خارج از خانه از علاقه او به قصه‌های عامیانه کاسته و به جای آن به داستان‌های ماجراجویی، زندگی‌نامه‌ها، دانستنی‌های علمی، شگفتی‌های سرزمین‌ها علاقه‌مند می‌سازند. از طرفی به علت تغییرات جسمانی و روحی بین دخترها و پسرها تفاوت‌های سلیقه‌ای در انتخاب کتاب بروز می‌کند. دختران بیشتر به کتاب‌های احساسی گرایش پیدا کرده و پسران به کتاب‌های ماجراجویانه علاقه‌مند می‌شوند.

گروه سنی د: در این دوره نوجوان با دگرگونی شکل خودمحوری، و داشتن دیدی انتقادی نسبت به بزرگ‌ترها و نوع زندگیشان، آنها را به دنبال ایده‌آل‌ها و هویت‌یابی می‌کشاند. در نتیجه او دوست دارد که به جای کسی دیگر باشد و یا دیگران را بر پایه نگرش خود ارزیابی کند و بدین ترتیب ارزش‌هایی را که گزینش کرده درونی نماید. داستان‌های واقعی، کتاب‌های فلسفی ساده، شرح حال انسان‌های مشهور، کتب مذهبی و مجلات از جمله خواندنی‌های محبوب این گروه است. هدایت و جهت دادن آنها در مطالعه باید غیرمستقیم و با ظرافت باشد.

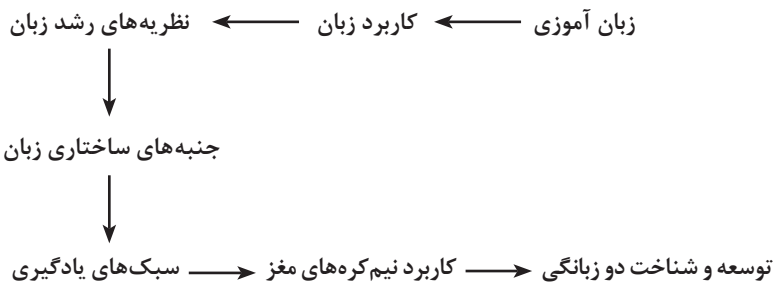
فصل ۴

راهنمای تدریس واحدهای یادگیری

واحد یادگیری ۱

توسعه واژگان کودک

پودمان در یک نگاه (توسعه واژگان کودک)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۱ در جدول ۱ توجه کنید:

جدول ۱ - فعالیت‌های واحد یادگیری ۱

ردیف	مبحث مربوط	ذهن‌انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به کار ببندید - تجربه کنید
۱	زبان آموزی	نوشتن قصه	_____	_____	_____
۲	هلیدی	_____	۱	ذکر نمونه	۱
۳	نظریه‌های زبان	گفت‌وگو	۲	فهرست کردن مقایسه کردن	_____
۴	ساختار زبان	واکاوی قصه نوشته شده	۲	ساخت ابزار طراحی و اجرا	_____
۵	سبک‌های یادگیری	گفت‌وگو	۳	واکاوی خود، توجه به دیگران، قصه نوشتن	۱
۶	کارکرد نیم‌کره‌ها	_____	۱	توجه به دیگران	۱
۷	دو زبانی	بیان خاطره	۳	توصیف، انتخاب قصه، طراحی و اجرا	۱
کل فعالیت‌ها=۲۱		۵	۱۲		۴

نکات ضروری در اجرا

- در مباحثی که تنها یک فعالیت طراحی شده است (هلیدی و نیم کره‌ها)، اجرای آن برای کلیه هنرجویان الزامی است.
- در مباحثی که بیش از یک فعالیت طراحی شده است، هنرجو می‌تواند یک فعالیت را انتخاب کند.
- در تقسیم فعالیت‌های چندگانه، راهنمایی شما باید به‌گونه‌ای باشد که کلیه فعالیت‌های طراحی شده توسط هنرجویان مختلف اجرا شود و انتخاب‌ها تنها به یک مورد متمرکز نشود.
- در قسمت «به‌کار ببندید و تجربه کنید» فعالیت‌هایی طراحی شده است که گام به گام هنرجو را برای انتقال آموخته‌ها برای کودکان راهنمایی می‌کند و طبیعی است که هدف نهایی پودمان‌ها با اجرای این فعالیت‌ها تحقق می‌یابد.

نکته

هنرجویان باید نهایتاً نمونه کارهای خود را در کارپوشه محفوظ بدارند.

هدف توانمندسازی ۱-۱: مفاهیم شناخت زبان را توضیح دهد.

توسعه شناخت زبان

فعالیت ۱

مشخصه‌ها یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که هنرجو را باید تشویق کنید که یک آدمک بکشد، نامی بر آن بگذارد و مشخصه‌های انسان شدنش را بنویسد. شما می‌توانید هنرجو را ترغیب کنید آدمک ساده‌ای مثل 😊 را بکشد، نامی برای او انتخاب کند و بگویید که این آدمک دوست دارد انسان بشود. برای انسان شدن به چه صفاتی نیاز دارد؟ با توجه به اصطلاحات مبنایی (گفت‌وگو) بحث را ادامه دهید و صفات بیان شده هنرجویان را روی تخته بنویسید و طبقه‌بندی کنید، صفات تکراری را مشخص نمایید و از بین آنها روی تفکر و قدرت کلام تأکید کنید. پس آدمک برای انسان شدن باید بتواند فکر کند و حرف بزند. بحث را با تعریف زبان و غیره ادامه دهید.

هدف توانمندسازی ۲-۱: فعالیت‌های آموزشی برای توسعه شناخت زبان و کاربردهای آن طراحی کند.

فعالیت ۲

یک فعالیت گروهی است که با اشاره به جدول ۱ کاربرد هلیدی صورت می‌گیرد. در اینجا با تقسیم کلاس به چند گروه، از آنها بخواهید جدولی تهیه کنند که در آن ۷ مرحله هلیدی مشخص شده باشد. سپس از هنرجویان هر گروه بخواهید جملاتی را برای مراحل، مانند آنچه در جدول آمده است، بنویسند. پس از آن، هر گروه جملات کاربردی مراحل خود را با دیگر گروه‌ها مبادله کند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

با مراجعه به فعالیت مبحث کاربرد هلیدی در بخش «به‌کار بردن و تجربه کردن»، هنرجو را به مراکز پیش از دبستان معرفی کنید تا فعالیت را به صورت گام به گام انجام دهد و نتیجه را در جدول پیاده کند و در کلاس گزارش دهد. در این فعالیت لازم است هنرجو را در زمینه چگونگی مشاهده راهنمایی کنید.

هدف توانمندسازی ۳-۱: در هم تنیدگی زبان را توضیح دهد.

در هم تنیدگی زبان

فعالیت ۳

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن از هنرجویان سؤال می‌شود برای یادگیری زبان چه عواملی را مؤثر می‌دانند. نظر آنها را جمع‌بندی کنید و با توجه به جدول دانستنی‌های هنرآموز، آنها را طبقه‌بندی کنید.

بیشتر بدانید

نظریه‌های مختلف رشد زبان (جدول ۲)

جدول ۲- نظریه‌های مختلف رشد زبان

نظریه	نظریه پرداز	بنیان نظریه
رفتارگرایان	بی-اف، اسکینر، انگلیسی (۱۹۹۰-۱۹۰۴)	زبان با تقلید، تشویق و تربیت یاد گرفته می‌شود.
یادگیری اجتماعی (طرفداران ویگوتسکی)	لئو ویگوتسکی، روسی (۱۹۳۴-۱۸۹۶)	کودک زبان را از طریق تعامل اجتماعی می‌آموزد.

شناختی	پیازه، سوئیسی (۱۹۸۰-۱۸۹۶)	کودک با دستکاری و کاوش کردن محیط خود، به طور فعال زبان را می آموزد.
نهادگرایان	نوام چامسکی، آمریکایی (زنده است - ۱۹۲۹)	همه کودکان با سیستم فطری زبان که در آنها وجود دارد، زبان را می آموزند.

نظریه رفتارگرایان^۱

بی. اف اسکینر که رفتارگرا بود، اظهار کرد که زبان مانند هر رفتار دیگری از طریق شرطی سازی کنشگر^۲ یاد گرفته می شود.

هنگامی که بچه صداهایی را از خود در می آورد، والدین صداهایی را که بیشتر به کلمات شباهت دارند، با لبخند، بغل کردن و صحبت کردن متقابل، تقویت می کنند. کودکان برای فراگیری سریع اظهارات پیچیده ای مانند عبارات و جملات کامل، از تقلید استفاده می کنند. تقلید می تواند با تقویت همراه شود و به زبان کمک کند؛ مثل زمانی که مادری بچه خود را به این صورت ترغیب می کند. «بگو شیرینی می خوام»، و بعد از اینکه بچه می گوید «شیرینی می خوام» او را تحسین می کند. در این نظریه عامل مؤثر در یادگیری تربیت است نه طبیعت.

یادگیری اجتماعی (طرفداران ویگوتسکی)^۳

دیدگاه ویگوتسکی که نظریه اجتماعی - فرهنگی نامیده می شود بر نحوه ای که فرهنگ (ارزش ها، عقاید، آداب و رسوم و مهارت های گروه اجتماعی) به نسل بعدی انتقال می یابد، تمرکز می کند. به عقیده ویگوتسکی، تعامل اجتماعی، مخصوصاً گفت وگوهای باری بخش با اعضای آگاه تر جامعه، برای اینکه کودکان شیوه های تفکر، رفتار و گفتار که فرهنگ جامعه را تشکیل می دهد، فراگیرند، ضروری هستند. کودک فعال که برای معنی دادن به زبان استعداد دارد، برای ارتباط برقرار کردن تلاش می کند. او در انجام این کار، با مراقبت کنندگان خود تعامل برقرار می کند و آنها ضمن تأمین تجربیات زبان خود، به او کمک می کنند تا محتوا و ساختار زبان را به معنای اجتماعی آن ربط دهند.

۱- Behaviorist Theory.

۲- به عقیده اسکینر، فراوانی رفتار را می توان با دادن انواع تقویت کننده ها، مانند غذا، تحسین یا لبخند و غیره افزایش داد. در نظریه اسکینر شرطی سازی کنشگر اصل یادگیری است.

۳- Social Learning Theory.

نظریه شناختی^۱

طبق نظریه شناختی - رشدی پیازه، کودکان با دستکاری و کاوش کردن محیط خود، به طور فعال آگاهی کسب می کنند.

پیاژه معتقد بود هوش حسی - حرکتی قبل از زبان باز کردن کودکان نمایان می شود. اکتساب زبان تا زمانی که شماری از توانایی های شناختی همه، از جمله «پایداری شیء» بروز نکند، شروع نمی شود. اولین کلمات کودک شامل چیزهایی است که او درک می کند چگونه آنچه را می داند، به زبان بومی خود بیان کند. پیازه و سایر روان شناسان شناختی معتقدند که رشد زبان جنبه ای است از رشد شناختی و بنابراین پیشرفت زبان شناخت را هدایت نمی کند، بلکه بازتابی از آن است. در این نظریه به نقش مستقل کودک برای معنی دادن به جهان اطرافش تأکید می شود.

نظریه نهادگرایان^۲

نوام چامسکی نظریه فطری نگر را مطرح کرد که به موجب آن، مهارت زبان حیرت انگیز کودکان را به صورتی که در ساختار مغز انسان حک شده است، در نظر می گیرد. چامسکی با تمرکز روی دستور زبان، اظهار کرد که قواعد ساختار جمله به قدری پیچیده هستند، که حتی کودکان خردسالی که از لحاظ شناختی خیره هستند نمی توانند آنها را مستقیماً یاد بگیرند یا کشف کنند. در عوض، او معتقد است کودکان با دستگاه فراگیری زبان به دنیا می آیند؛ یعنی سیستمی فطری که از مجموعه قواعد مشترک در تمام زبان ها تشکیل می شود. این سیستم به کودکان امکان می دهد تا صرف نظر از زبانی که می شنوند، به محض اینکه واژه های کافی داشته باشند، به صورت قانونمند زبان را بفهمند.

هدف توانمندسازی ۴-۱: نظریه های رشد زبانی را با هم مقایسه کند.

یک تمرین عملی است، از هنرجویان بخواهید با توجه به آنچه آنها در مورد نظریه های زبان آموخته اند، جدول مورد نظر را پر کنند.

فعالیت ۴

تمرین عملی و یک فعالیت گروهی است. از هنرجویان بخواهید که به چهار گروه تقسیم شوند و هر یک با دلایل خود، مدافع یکی از نظریه های زبان باشند و در مورد آن بحث و گفت و گو کنند.

فعالیت ۵

۱- Cognitive Theory

۲- Institutionalism Theory

هدف توانمندسازی ۵-۱: برای جنبه‌های ساختاری زبان فعالیت طراحی کند.

فعالیت ۶

این فعالیت ذهن‌انگیزی است و در ادامه فعالیت ۱ در بخش توسعه شناخت زبان قرار دارد. هنرجویان باید مجدداً در مورد آدامک ساخته‌شده خود فکر کنند. آنها به آدامک خود تفکر و زبان را اضافه کردند. حال از هنرجویان بپرسید این آدامک چگونه می‌تواند زبان و تفکر خود را گسترش دهد و مکنونات درونی اش را بیان کند. آیا می‌تواند برای شما کتاب بخواند و یا نامه‌ای بنویسد؟ برای این توانایی باید به چه نکاتی توجه کرد؟

بیشتر بدانید

پس از اینکه هنرجویان به مرور آدامک ساخته شده خودشان پرداختند، الزاماً برای خواندن و نوشتن آدامک باید آماده شوند؛ در اینجا به مسئله درهم تنیدگی زبان اشاره کنید که چهار مرحله گوش کردن، صحبت کردن، آمادگی برای خواندن و نوشتن الزامی است. این چهار عامل با یکدیگر نیز باید ارتباط داشته باشند و این ارتباط چهارسویه است.

فعالیت ۷ و ۸

یک فعالیت عملی و گروهی است. هنرجویان را به سه گروه تقسیم کنید؛ گروه گوش کردن، صحبت کردن و خواندن. با توجه به اینکه این فعالیت باید با ابزاری چون کاغذ اجرا شود، به تعداد افراد گروه، کاغذهای مربع شکل مثلاً ۸×۸ cm تهیه کنید. سپس گروه اول باید هر نفر جمله‌ای روی کارت بنویسد و در گوشی به افراد گروه، متن را انتقال دهد. نفر آخر باید جمله را با صدای بلند بگوید و دوستان نظر بدهند که جمله درست است یا در انتقال پیام اشتباه شده است. در گروه دوم (صحبت کردن) روی کارت‌ها یک موضوع بنویسند. هر کس با برداشتن یک کارت با توجه به موضوع باید یک دقیقه صحبت کند. در گروه سوم روی کارت‌ها جملاتی نوشته شود، فرد با برداشتن کارت باید آن جمله را بخواند و با افزودن صفت و یا منفی کردن آن، مجدداً جمله را بخواند.

هدف توانمندسازی ۶-۱: سبک‌های یادگیری را توضیح دهد.

به کارگیری سبک‌های یادگیری

فعالیت ۹

این فعالیت، ذهن‌انگیزی و فردی است. هنرجویان باید به شما پاسخ دهند که برای به خاطر سپردن شماره تلفن دوستانشان چه روشی دارند. در مورد روش‌ها و انواع آن با سایر هنرجویان باید گفت‌وگو کنند.

فعالیت عملی است که در دو بخش باید اجرا شود. در قسمت اول هنرجو باید ویژگی سبک یادگیری خود را بنویسد (شناخت خود). در قسمت دوم یکی از اطرافیان را که به گمان او دارای سبک یادگیری شنیداری و یا لمسی است، انتخاب نماید و ویژگی‌های او را فهرست کند (شناخت دیگری). (در اینجا توجه کنید که باید در زمینه چگونگی انتخاب، در قسمت اصطلاحات مبنایی) هنرجو را توجه کنید.

برای ما معلمان، دانستن کارکرد ویژه هر دو نیم‌کره برای پردازش اطلاعات، معنای زیادی دارد؟ آیا اینکه نیم‌کره چپ متن را پردازش می‌کند و نیم‌کره راست محیط را به وجود می‌آورد، به معلم کمک می‌کند؟

مغز انسان او را قادر می‌سازد، کتاب بنویسد، نقاشی کند، پل و ساختمان بسازد، رؤیاپردازی کند، عاشق یا متنفر باشد و بالاخره برای آینده برنامه‌ریزی کند. اگر از بالا به پایین نگاه کنیم، به نظر می‌رسد که تمامی مغز از دو نیمه به ظاهر برابر تشکیل شده است و شیار عمیقی به نام شکاف طولی مغز را طی کرده و تا نیمه مغز پایین می‌رود و دو نیم‌کره مغز را به وجود می‌آورد.

قرن‌هاست درباره عملکرد و نقش این دو نیم‌کره چپ و راست تحقیق شده است. از ۴۰۰ سال پیش از میلاد مسیح تا به امروز، نظر به اهمیت کارکرد آن، تحقیقات ادامه داشته و هر چه بیشتر روی آن مطالعه شده است، به پیچیدگی‌های بیشتری از کارکرد مغز رسیده‌اند که برخی از نظریات را اصلاح و یا تأیید کرده‌اند.

مدت‌هاست که ثابت شده است نیم‌کره چپ مغز تا حد زیادی، سمت راست بدن و نیم‌کره راست، سمت چپ بدن را کنترل می‌کند. این دو نیم‌کره توسط چندین دسته رشته به نام «بندهای ارتباطی» به هم وصل شده‌اند و پاسخ دو نیم‌کره آن قدر با هم هماهنگ است که یک دیدگاه واحد را می‌سازد.

اما این مسئله مانع اختصاصی بودن کار دو نیم‌کره نمی‌شود. مثلاً احساسات محل خاص خود را دارند و نیم‌کره راست احساسات منفی و نیم‌کره چپ احساسات مثبت و خوش بینانه را پردازش می‌کند. و یا وقتی مشغول صحبت کردن هستید، نیم‌کره چپ به شما امکان حرف زدن می‌دهد و نیم‌کره راست به سخنان شما آهنگ می‌دهد و از آن طرف به شنونده شما این امکان را می‌دهد تا از نیم‌کره راست خود استفاده کند، محیط را بسنجد و معنای مورد نظر واژه‌های شما را به طور کامل بفهمد.

در واقع محتوای آنچه در نیم‌کره چپ اتفاق می‌افتد، مهم است، اما فهم و درک ما از آنچه که می‌شنویم، به محیطی که این مسئله در آن اتفاق می‌افتد، بستگی دارد (نیم‌کره راست). برای مثال، بیان جمله «خیلی جالبه» می‌تواند با شوخی یا طعنه همراه باشد. اگر نتوانیم با استفاده از حرکات بدن، لحن صدای خود یا حتی جملات قبلی، موقعیت را تشخیص بدهیم، این جمله تقریباً بی‌معنا خواهد بود.

بنابراین محتوا در محیطی شکل می‌گیرد که به زندگی و تجارب خود مرتبط شود؛ در غیر این صورت، بسیاری از مطالب آموخته شده تا زمانی که با تجارب زندگی مرتبط نگردد، فراموش می‌شود.

از طرفی، در یادگیری از توانایی کلی مغز استفاده می‌شود. اما وقتی عملاً ما یک دست را بر دیگری ترجیح می‌دهیم و یا در بالا و پایین رفتن از پله از یک پا بیشتر استفاده می‌کنیم و یا حتی یک گوش را بر دیگری ترجیح می‌دهیم، عملاً کارکرد یک نیم‌کره را بر دیگری برگزیده‌ایم. از این رو برحسب استفاده از یک نیم‌کره و تسلط

یکی بر دیگری (غالب بودن یک نیم کره بر دیگری)، به وجود می آید (جدول ۲ در کتاب درسی). اما این به آن معنا نیست که با این برتری کلیه ویژگی های آن نیم کره در شخص دیده شود.

با توجه به مطالب فوق، اگر چه به نظر می رسد هر نیم کره تخصص خود را دارد، اما باید به یاد داشته باشیم که در تمام مدت آنها هماهنگ با یکدیگر کار می کنند و اطلاعاتی که به یک نیم کره می رسد، به سرعت در دسترس نیم کره دیگر قرار می گیرد، و دو نیمه مغز ما در یک فعالیت زیبا و هماهنگ با یکدیگر کار می کنند. از این رو، درک بهتر کارکرد نیم کره ها و غالب بودن یکی از نیم کره ها در بعضی افراد که منجر به یک سری ویژگی های خاص می شود، ما را به عنوان هنرآموز متوجه این موضوع می کند که باید روی آموزش هر دو نیمه مغز تأکید شود و مواد درسی را به گونه ای طراحی کنیم که نه تنها به افزایش فهم و اطلاعات تدریس شده به هنرجو منجر شود، بلکه توانایی آنان را در استفاده مناسب از این اطلاعات بیشتر کند. در راستای این مبحث، برای فعال کردن دو نیم کره پیشنهادهایی مطرح می شود. که می توانید عملاً با استفاده از تصاویر بزرگ و اشاره کردن به اجزای آن و نقشه و چارت که با کلام شما همراه است، هنرجو را کمک کنید تا پیامد تصویر را قبل از بیان آن درک کند.

به کار ببندید
تجربه کنید

فعالیت دیداری، شنیداری و لمسی مربوط به این بحث است. هنرجو باید به مراکز پیش از دبستان برود و فعالیت را به صورت گام به گام انجام دهد و نتیجه را برای داوری شما به کلاس بیاورد.

فعالیت ۱۱

فعالیت عملی است. از هنرجو بخواهید یکی از اطرافیانش را انتخاب کند و ویژگی های او را فهرست کند، سپس فهرست خود را با جدول شماره ۲ مقایسه نماید و برتری نیم کره چپ و راست او را حدس بزند. در اینجا در زمینه چگونگی انتخاب با توجه به اصطلاحات مبنایی او را راهنمایی کنید.

هدف توانمندسازی ۷-۱: فعالیت های آموزشی را برای به کارگیری سبک های یادگیری طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۲ و ۱۳

فعالیت عملی است و هنرجو باید با استفاده از کتاب همراه خود (افعال دیداری، شنیداری، لمسی یا حرکتی) براساس تصویر، داستان بنویسد و داستانی را که با لغات لمسی - حرکتی نوشته است، در کلاس اجرا کند. منظور از نوشتن داستان، استفاده بیشتر از افعال مورد نظر است؛ یعنی هنرجو باید بیشتر لغاتی را استفاده کند که شنونده بیشتر متوجه شود.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو با مراجعه به یک مرکز پیش از دبستان، فعالیت مطرح شده را باید گام به گام انجام دهد.

هدف توانمندسازی ۸-۱: دوزبانگی را توضیح دهد.

توسعه شناخت دو زبانگی

فعالیت ذهن برانگیزی. در این فعالیت ذهن برانگیز از هنرجویان بخواهید به این دو سؤال پاسخ دهند. زبان مادری آنها چیست؟ چنانچه زبان مادریشان با زبان معیار متفاوت است تجارب تلخ و شیرین خود را بگویند.

فعالیت ۱۴

هدف توانمندسازی ۹-۱: فعالیت‌های آموزشی را برای توسعه شناخت دو زبانگی طراحی و اجرا کند.

این فعالیت عملی فردی است، در صورتی که توانایی انجام وجود داشته باشد، هنرجو با انتخاب یکی از تصاویر، آن را به زبان مادری یا لهجه برای دوستانش توصیف کند.

فعالیت ۱۵

فعالیت عملی است. هنرجویان قصه‌ای را انتخاب کنند، سپس در صورت توانایی آن را به زبانی غیر از زبان رسمی تعریف کنند. هنرجو می‌تواند کلمات کلیدی را به زبان غیر رسمی بیان کند و بقیه داستان را با زبان معیار (رسمی) تعریف کند. این نمونه قصه گویی (استفاده از واژه‌های محلی یا بومی یا زبان مادری) برای آن دسته از کودکانی که تازه به مهد کودک آمده‌اند و هنوز با زبان رسمی آشنا نشده‌اند در زبان آموزی گامی مثبت است.

فعالیت ۱۶

در این فعالیت چنانچه هنرجویان شما با زبان دیگری آشنا هستند، باید یک موضوع را انتخاب و به زبان مادری آن را تعریف کنند، سپس از شنوندگان بپرسند محتوا را درک کرده‌اند.

فعالیت ۱۷

زبان معیار، زبان رسمی آموزش و پرورش است.

نکته

فعالیت ۱۸

یک تمرین عملی است که باید با مراجعه به جدول کلید واژه‌های فارسی به انگلیسی فصل یک که در کتاب همراه هنرجو آمده است انجام دهید. از میان ۱۰ واژه پیشنهادی، یک واژه را انتخاب کنید و با مراجعه به فرهنگ‌نامه انگلیسی به فارسی، یک کلمه بالا و پایین آن واژه را بنویسید. برای مثال، لغت Language را انتخاب کنید و یک لغت پایین و بالای آن را بنویسید.

خط	Lane	واژه بالایی
زبان	Language	خود واژه
آزمایشگاه زبان	Language Laboratory	واژه پایینی

به‌کار بندید
تجربه کنید

هنرجویان با مراجعه به مرکز پیش از دبستان و هدف تعیین شده در فعالیت پیشنهادی، باید گام به گام آن را اجرا کنند و نتیجه را به شما ارائه دهند.

تمرین پایان پودمان ۱

نحوه اجرای فعالیت‌های ۱ تا ۵ در بخش‌های مختلف پودمان ۱ آمده است.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور نمایید و آن را منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید). برای آگاهی و به روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یکسری منابع آورده شده است که می‌توانید از آن بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی زبان آموزی

۲

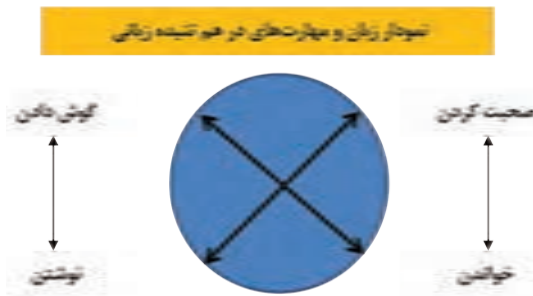
کاربردهای زبانی هیلیدی

تفسیر	کاربرد و نقش
کودک از زبان به عنوان ابزاری برای ارضای نیازهایش استفاده می‌کند. این نقش را نقش «من می‌خواهم» می‌نامند.	۱- ابزاری
کودک درمی‌یابد که دیگران سعی می‌کنند تا هنگام حرف زدن به حرف‌های خویش کنترل داشته باشند. کودک هم می‌فهمد که هنگام حرف زدن می‌تواند صحبت دیگران را کنترل کند. نقش «این کار را بکن».	۲- تنظیمی کنترل کننده
کودک درمی‌یابد که می‌تواند با حرف زدن با دیگران ارتباط برقرار کند. نقش «من و تو».	۳- ارتباطی نقش بین فردی
کودک نظرات، احساسات و نگرش‌های خاص خود را از طریق زبان ابراز می‌کند و هویت شخصی خود را تثبیت می‌کند.	۴- شخصی
بعد از آنکه میان خود و محیطش فرق قابل شد، زبان را برای کشف و درک محیطش به کار می‌گیرد. نقش «به من چرا؟».	۵- اکتشافی
کودک درمی‌یابد که می‌تواند در زبان از تخیل استفاده کند. از واقعیت بگریزد و به جهان خودساخته پناه برد. «بیا وانمود کنیم».	۶- خیالی
کودک از طریق زبان می‌تواند اطلاعات جدید را مبادله کند. «مطلبی هست که می‌خواهم به شما بگویم».	۷- گزارشی یا اطلاع‌رسانی

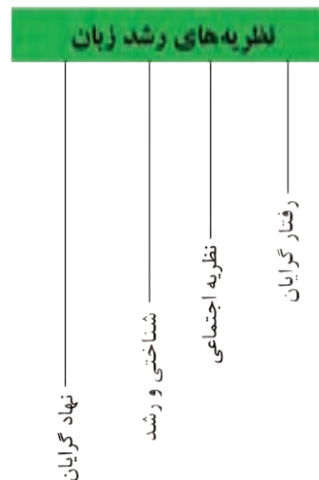
۱

۴

۳

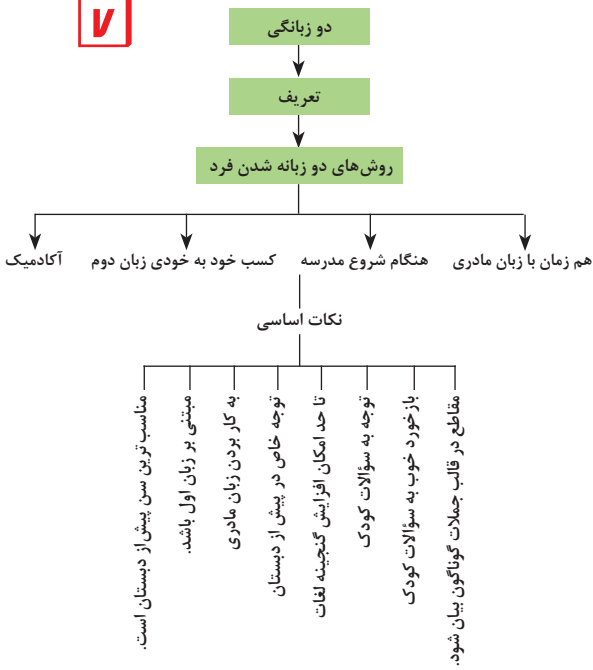

۵

شیوه‌های یادگیری

<p>دیداری</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ وقتی می‌خواهند چیزی را به یاد آورند به بالا نگاه می‌کنند. ★ معمولاً به سرعت صحبت می‌کنند و آهنگ صدایشان بلند است. ★ از اطلاعات دیداری مثل چارت، پوستر، نقشه و لغات کلیدی لذت می‌برند. ★ کشیدن تصاویر ذهنی در فضا با دست ★ تنفس سریع و نامرتب دارند. ★ استفاده مکرر از لغاتی چون نمی‌بینم، روشن نشدم، به او نگاه کردم، تصور کن. ★ جملات بی‌پایان و از موضوعی به موضوع دیگر پریدن از دیگر ویژگی‌های این گروه است. 	<p>شنیداری</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ از بازی‌های کلامی، موسیقی، نوار قصه لذت می‌برند. ★ به هنگام اندیشیدن اغلب به اطراف خود می‌نگرند. ★ آرام ولی پر طنین سخن می‌گویند. ★ آرام و منظم نفس می‌کشند. ★ حرکت دست‌هایشان آرام و محدود به شمردن با انگشتان و گاه نشان دادن تأکید. ★ از لغاتی مکرر چون من شنیدم، شرح دادن، صدا کردن استفاده می‌کنند. 	<p>حسی - لمسی</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ به هنگام اندیشیدن و پاسخگویی به سمت پایین نگاه می‌کنند. ★ صدایشان عمیق و کلمات را شمرده بیان می‌کنند. ★ حرکات بدن، تغییرات چهره و نشان دادن اعمال زیاد است. ★ عمیق نفس می‌کشند. ★ استفاده از ابزار برای یادگیری را دوست دارند. ★ به انجام آزمایش‌های علمی علاقه‌مند هستند. ★ معمولاً در صحبت کردن افعال را با نشان دادن توأم می‌کنند.
--	---	--

۷

۶

کارکردهای نیمکره مغزی

<p>غالب شدن نیمکره چپ؛ این افراد موفق هستند در ...</p> <p>پیشرفت‌های کلامی توجه به ساختار و توالی آغازگران موفق توانایی تنظیم و طبقه‌بندی توانایی تنظیم زمان در کارها پژوهشگر و تحلیل‌گر توجه به جزئیات (از جزء به کل) رسیدن به هدف گام به گام کمال‌گرا وقت‌شناس مطمئن به خود</p> <p>ویژگی‌ها</p>	<p>راست مغز</p> <p>کنجکاوی ادراک خلاقیت بی‌نظمی تخیل توجه به کل</p>
<p>غالب شدن نیمکره راست؛ این افراد موفق هستند در ...</p> <p>توانایی در استدلال ریاضی توجه به الگوها، نقشه‌ها، چارت و ... علاقه‌مند به موسیقی و هنر انجام چند کار در آن واحد انجام کار با تأخیر و درخواست زمان بیشتر یادگیری مطلب به صورت کل و سریع در خواندن کتاب همواره به انتها و با فصل‌های درونی توجه می‌کند. آنچه را که گمان می‌کند مهم است می‌خواند.</p>	<p>چپ مغز</p> <p>منطق استراتژی عقلانیت زبان هدفمند توجه به جزئیات</p>